

ASEAN : การบูรณาการการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรการท่องเที่ยวในกลุ่ม ประชาคมเศรษฐกิจ กรณ์ศึกษาประเทศสิงคโปร์

LEARNING EACH OTHER THROUGH ASEAN TOURISM EDUCATION: CASE STUDY OF SINGAPORE

ศศิยาพร จารุมณีรัตน์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ กล่าวคือ เพื่อศึกษาสถานการณ์หลักสูตรการท่องเที่ยวและ/หรือการโรงแรมในประเทศสิงคโปร์และวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตรฯ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยพบว่าภาครัฐและภาคการศึกษาในประเทศสิงคโปร์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยมุ่งยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งเร่งเตรียมความพร้อมของประชาชนสู่การเป็นประชากรโลก (Global Citizen) งานวิจัยพบว่า หลักสูตรฯ ได้รับความนิยมน้อยกว่าหลายในประเทศสิงคโปร์ โดยจุดเด่นของหลักสูตรฯ เน้นผสมผสานการเรียนรู้ในห้องเรียนกับประสบการณ์จริง อย่างไรก็ตาม การบูรณาการความรู้การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจัดเป็นจุดอ่อนสำคัญของหลักสูตรฯ และควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียนในหลักสูตรฯ เช่น ภาษาที่ใช้ในกลุ่มประเทศแถบอาเซียน เร่งสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคี เช่น โครงการฝึกปฏิบัติงานที่มีผลตอบแทนที่น่าดึงดูดใจ

คำสำคัญ: กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยว

Abstract

The purposes of the study were to identify the availability of curriculums in tourism and/or hospitality in Singapore, and analyses the strengths and weaknesses of the curriculums. The research used a combination of documentary and qualitative research methods. The research indicated that the government and educational institutions of Singapore are fully aware of the importance of preparing their people to be qualified workforce, while equipping them with necessary skills so as to prepare them to live in an even more multicultural society and become “global citizen”. Tourism and hospitality curriculums

have received wide recognition in Singapore. The main strength of the curriculums is the strong emphasis on combining knowledge learned in formal classes with exposing students to the real environment by encouraging students to travel to overseas on educational purposes such as overseas internship and study exchange program. Universities should attempt to include more cross-cultural activities and support students to gain overseas exposure, encourage more trips within the region, add more ASEAN culture-related subjects into the curriculum such as common languages used in the region. There is a greater need for more concrete collaborations between institutions and other stakeholders, for example developing an internship program that offers attractive compensation schemes, and use of social media for learning cross-cultural studies.

KEYWORDS: ASEAN, Hospitality and Tourism Curriculum

บทนำ

กลุ่มประเทศอาเซียนได้ก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เพราะเล็งเห็นถึงความสำคัญการทำงานร่วมกันระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีประเทศสมาชิกประกอบด้วยรัฐในอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายการค้าภายในภูมิภาค ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และเพิ่มอำนาจต่อรองในเวทีโลก ในปัจจุบันภายใต้กรอบตามพันธสัญญาความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่มุ่งเน้นให้กลุ่มประเทศในเขตอาเซียนมีความเป็นหนึ่งเดียวในการแข่งขัน กลุ่มประเทศสมาชิกจะต้องเปิดเสรีการค้าในด้านต่างๆ รวมถึงเปิดตลาดบริการและการเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในกลุ่มประเทศสมาชิก คาดว่าหลังจากการเปิดตลาดเสรีการค้า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะกลายเป็นแหล่งลงทุนที่น่าสนใจทั้งจากมุมมองกลุ่มประเทศสมาชิกและประเทศอื่นๆ (ประชาชาติธุรกิจ, 2553)

นอกจากนี้ อาเซียนได้ดำเนินการยกเลิกมาตรการและอุปสรรคกีดกันทางการค้าที่มีโชภายีและได้เร่งปรับประสานมาตรฐานสินค้าและจัดทำข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangement: MRA) รวมทั้ง ข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals: ASEAN MRA on TP) เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและพยายามพึ่งพาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2553) ในปัจจุบัน ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการถือเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญมากของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน เช่น ในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2554 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย คาดการณ์ว่าความต้องการแรงงานในสาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว จะมีสูงถึงกว่า 2.7 ล้านคน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2552)

ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวที่จัดเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำเป็นต้องเร่งทำความเข้าใจถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่เป็นผลจากการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนและการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของแรงงานที่มีฝีมือ และเตรียมความพร้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรบุคคลที่จะมีความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนาวัฒนธรรม และความสามารถและประสบการณ์การทำงาน เพราะการเปิดเสรีทางการค้าและการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีความสามารถอย่างเสรีนั้นย่อมส่งผลดีให้แก่องค์กรในการเลือกสรรบุคลากรที่มีความสามารถสูงสุด แต่ในขณะเดียวกัน ปัญหาการไหลเข้าของบุคลากรจากประเทศที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าไปสู่ประเทศที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจสูงกว่า อาจส่งผลก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาการแย่งงานระหว่างคนในท้องถิ่นและแรงงานต่างด้าวที่มีความสามารถเทียบเท่าหรือสูงกว่า และมีผลต่อเนื่องให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับบทเรียนของสหภาพยุโรป (EU) ที่ผ่านมาเมื่อเกิดความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวก็เกิดการไหลของแรงงานจากประเทศที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าไปสู่ประเทศที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจสูงกว่าและก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและความไม่เข้าใจกันในวัฒนธรรมข้ามชาติ

ประเทศสิงคโปร์ ได้รับการยกย่องเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการเงิน ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นศูนย์กลางการเงินเป็นอันดับสี่ของโลก เมื่อเปรียบเทียบกับ ลอนดอน โตเกียว และ นิวยอร์ก (Oids, 2007; ASEANNEWS, 2010) นอกจากนี้ ประเทศสิงคโปร์จัดเป็นประเทศผู้จ้างงานอันดับต้นของโลกด้วยเช่นกัน เนื่องด้วยในประเทศยังมีการจ้างงานลูกจ้างจากทั่วโลกเป็นพันๆ คน (ASEANNEWS, 2010) เศรษฐกิจหลักของประเทศสิงคโปร์จึงขึ้นอยู่กับ 2 อุตสาหกรรมหลัก คืออุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมบริการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้แก่ประเทศคิดเป็นร้อยละ 66.4 ของผลผลิตมวลรวมของประเทศ (Oids, 2007)

หลังจากเปิดเสรีทางการค้าในปี ค.ศ. 2015 ได้มีการคาดกันว่าประเทศสิงคโปร์ คาดจะเป็นแหล่งงานที่น่าสนใจสำหรับแรงงานในประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพราะประเทศสิงคโปร์ได้จัดเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง รวมทั้งค่าแรงมีอัตราค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียน ในอนาคตประเทศสิงคโปร์อาจต้องเผชิญการไหลเข้าของแรงงานต่างชาติ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านต่อการเปิดเสรีทางการค้าและการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์หลักสูตรการท่องเที่ยวและ/หรือการโรงแรมในประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตรฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี
2. เป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร่วมกันซึ่งเป็นบูรณาการการศึกษาวัฒนธรรมข้ามชาติ

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการศึกษาดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาสถานการณ์หลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรม (การบริการ) ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศสิงคโปร์ โดยรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของสถานศึกษาต่างๆ รายงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ณ ประเทศสิงคโปร์ โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาทั้งหมด 14 คน กลุ่มละ 7 คน ได้มีการดำเนินการในวันที่ 8 ตุลาคม 2553 ณ University of Nevada Las Vegas, Singapore Campus

การวิเคราะห์ข้อมูลให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัย รวมทั้งเน้นความสอดคล้องและความเชื่อมโยงของข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

1. สถานการณ์หลักสูตรการท่องเที่ยวและ/หรือการโรงแรม

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Documentary Research)

ตั้งแต่ปี 1998 ภาครัฐประเทศสิงคโปร์ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ถูกต้องและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมุ่งพัฒนาภาคธุรกิจที่สามารถสร้างผลตอบแทนสูงและเป็นแรงขับเคลื่อนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและพัฒนาประเทศสู่การเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) เพื่อใช้เป็นแรงขับเคลื่อนหลักของการพัฒนาในระยะยาวและอย่างยั่งยืน และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายการเปิดการค้าเสรีด้านการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำจากต่างประเทศเข้ามาเปิดหลักสูตรและจัดตั้งวิทยาเขตย่อยในประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศสิงคโปร์เป็น Boston of the East (เมืองบอสตันแห่งภูมิภาคเอเชีย) เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ และยกระดับคุณภาพทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่ปรากฏบนเว็บไซต์กระทรวงศึกษาธิการ (<http://www.moe.gov.sg>) และมหาวิทยาลัยในประเทศสิงคโปร์ ดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่า มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมด จำนวน 45 แห่ง แบ่งเป็น 5 ประเภท ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและประเภทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ณ ประเทศสิงคโปร์

ประเภท	จำนวน
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	3
มหาวิทยาลัยของรัฐ	2
มหาวิทยาลัยเอกชน	9
วิทยาลัย	5
มหาวิทยาลัยของต่างประเทศที่เปิดวิทยาเขตในประเทศสิงคโปร์	26
รวม	45

ที่มา: Ministry of Education Singapore (2010)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ พบว่าในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวระดับปริญญาตรีนั้น พบว่ามีทั้งหมด 24 สถาบันที่เปิดหลักสูตรดังกล่าว แบ่งเป็น 4 สถาบันของรัฐและ 20 สถาบันการศึกษาของเอกชน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการท่องเที่ยวและการบริการ (การโรงแรม) ประเทศสิงคโปร์

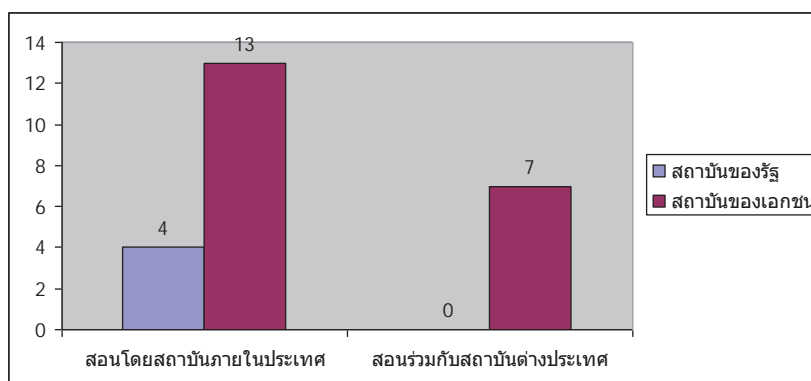
สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ	สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเอกชน
1. Management Development Institute of Singapore	1. Asia Pacific Centre for Management
2. Nanyang Technological University (NTU)	2. BMC International College
3. National University of Singapore	3. East Asia Institute of Management
4. Singapore Management University	4. ESSEC Business School
	5. Informatics Academy
	6. James Cook University Singapore
	7. Kaplan Singapore
	8. Nanyang Polytechnic
	9. Singapore Institute of Commerce
	10. Stansfield College
	11. Temasek Polytechnic
	12. TMC Academy

	13. University of Adelaide – Singapore 14. University of Nevada Las Vegas, Singapore 15. University of Wales Institute, Cardiff: Asia Campus 16. ERC Institute 17. SHATEC Institute 18. School D’ Hospitality 19. Hemsdale Management School 20. Coleman College

ที่มา: เว็บไซต์ของแต่ละมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา

ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1 เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ พบว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและบริการทั้งหมดจัดการเรียนการสอนทั้งหมดด้วยตนเองและมีได้สอนร่วมกับสถาบันต่างประเทศ ในขณะที่สถาบันเอกชนจำนวน 7 แห่งจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถาบันต่างประเทศ อาทิ Coventry University, Queen Margaret University, Edinburgh University of Wales Institute - Cardiff, University of Southern Queensland, Southern Cross University และ The University of Greenwich ในขณะที่สถาบันการศึกษาต่างประเทศหลายสถาบันได้จัดตั้งวิทยาเขตในประเทศสิงคโปร์ เช่น Cornell-Nanyang, University of Nevada Las Vegas, James Cook University, University of Adelaide-Singapore และ University of Wales Institute, Cardiff: Asia Campus เป็นต้น

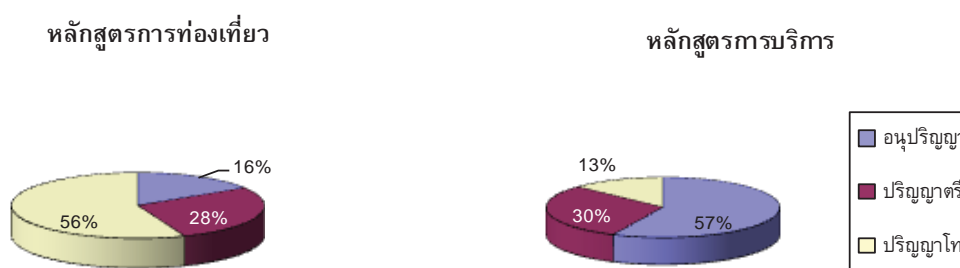
แผนภูมิที่ 1 การบริหารจัดการการเรียนการสอนของหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ

หลักสูตรการท่องเที่ยวและการบริการมีทั้งหมด 101 หลักสูตร และหลักสูตรส่วนใหญ่เน้นการจัดการบริการ อาทิ การโรงแรมจำนวน 76 หลักสูตร และหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวจำนวน 25 หลักสูตร เมื่อแยกตามระดับการศึกษา หลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจัดสอนในระดับปริญญาตรี (6 หลักสูตร) ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนเน้นเปิดหลักสูตรในระดับอนุปริญญา (58 หลักสูตร) ปริญญาตรี (25 หลักสูตร) และปริญญาโทและสูงกว่า (12 หลักสูตร)

ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองหลักสูตรพบว่า หลักสูตรการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท (คิดเป็นร้อยละ 56) ในขณะที่หลักสูตรการบริการส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรระดับอนุปริญญา (คิดเป็นร้อยละ 57) และในระดับปริญญาตรี พบว่าอัตราส่วนของหลักสูตรการท่องเที่ยว (ร้อยละ 28) และการบริการ (ร้อยละ 30) อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

แผนภูมิที่ 2 ระดับของหลักสูตรการท่องเที่ยวและการบริการ

- หลักสูตรอนุปริญญา (Diploma Level)

หลักสูตรในระดับอนุปริญญาสาขาการบริการและการท่องเที่ยวที่จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัย Polytechnic เช่น Nanyang Polytechnic, Ngee Ann Polytechnic, TMC Academy และ Temasek Polytechnic ส่วนใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาการบริหารธุรกิจ วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรเน้นพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาชีพและเตรียมความพร้อมสู่การเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัยหรือสู่การประกอบอาชีพในหลากหลายด้านแขนงธุรกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ โดยเน้นด้านการบริการและการท่องเที่ยวเป็นหลัก เช่น การจัดการกีฬาและสุขภาพ (Sport and Wellness Management) ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Business) การจัดการการท่องเที่ยวและแหล่งที่พักแบบรีสอร์ท (Tourism and Resort Management) การจัดงานประชุม งานประชุมเชิงรางวัล สัมมนา และงานนิทรรศการ (Meeting, Incentive, Convention and Exhibition Management) เป็นต้น และหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นหลักสูตร 3 ปี หลังจบการศึกษา นักศึกษาสามารถโอนหน่วยกิตเพื่อเรียนในระดับมหาวิทยาลัยทั้งสถาบันภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาเฉพาะทางต่างประเทศ (Foreign specialised institutes) ที่ได้ทำ

ความร่วมมือกับวิทยาลัยโพลีเทคนิคของสิงคโปร์ ทำให้นักเรียนในวิทยาลัยโพลีเทคนิคสามารถได้รับปริญญาในสาขาที่เกี่ยวข้องได้ หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา การจัดการเรียนการสอนในระดับวิทยาลัยใช้ระบบโมดูลเป็นหลัก ซึ่งเนื้อหาของโมดูลสามารถแบ่งได้เป็น 3 หมวดรายวิชา คือ กลุ่มวิชาบริหารธุรกิจ กลุ่มวิชาชีพในสาขาการบริการ/การท่องเที่ยว และกลุ่มวิชาชีพเฉพาะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างหลักสูตรอนุปริญญาด้านการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม (Diploma in Tourism & Resort Management, Ngee Ann Polytechnic)

ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
สถิติทางธุรกิจ (Business Statistics) เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจ (IT in Business) เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวและรีสอร์ท Introduction to Tourism & Resort Management) การจัดการกิจกรรมสันทนาการและวิถีชีวิต (Leisure & Lifestyle Management) คุณภาพการบริการในธุรกิจการท่องเที่ยวและรีสอร์ท (Service Quality for Tourism & Resorts) กีฬาและสุขภาพ (Sports & Wellness) ความคิดสร้างสรรค์ (Idea Jumpstart) การสื่อสารในธุรกิจ 1 (Business Communication 1) การบริหารจัดการธุรกิจ (Business Management)	การสื่อสารในธุรกิจ 2 (Business Communication 2) หลักการตลาด (Principles of Marketing) บัญชีและการเงิน (Accounting & Finance) การจัดการงานประชุมและกิจกรรม (Conventions & Events Management) การจัดการธุรกิจบริการ (Hospitality Business Management) การวางแผนเชิงความคิด (Idea Blueprint) ความรู้ด้านสหวิทยาการ (Interdisciplinary Studies) การพัฒนาธุรกิจ (Enterprise Creation & Development)	การสื่อสารในธุรกิจ 3 (Business Communication 3) การจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Destination Management) โครงการการท่องเที่ยว (Industry Project in Tourism) การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Operations Management in Tourism) การจัดการเชิงกลยุทธ์ธุรกิจการท่องเที่ยว (Strategic Travel Management) ประเด็นร่วมสมัยของโลก จากมุมมองประเทศสิงคโปร์ (World Issues: A Singapore Perspective) ความรู้ด้านสหวิทยาการ (Interdisciplinary Studies)

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดประชุม สัมมนา การท่องเที่ยวเชิงรางวัลและงาน นิทรรศการ (Fundamentals of MICE Management) การจัดการอุตสาหกรรมบริการ (Hospitality Operations Management) เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) การปรับตัวด้านวัฒนธรรมในองค์กร (Cultural Quotient at Work)	การจัดการการบริการอาหารและ เครื่องดื่ม (Food & Beverage Management) กฎหมายการท่องเที่ยว (Tourism Law) การวิจัยด้านการท่องเที่ยว (Tourism Research) การริเริ่มความคิด (Idea Launchpad)	การฝึกปฏิบัติงาน-ระยะเวลา 6 เดือน (Six-month Internship)

ที่มา: Ngee Ann Polytechnic (2010)

นอกจากนี้ทุกหลักสูตรได้รวมการฝึกปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกฝึกปฏิบัติงานได้ในสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ โดยมีชั่วโมงการฝึกปฏิบัติงานมีระยะเวลา 2 เดือน – 6 เดือน

จุดเด่นอีกประการของหลักสูตรระดับอนุปริญญา การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านกระบวนการเรียนแบบ Project-based เป็นการเรียนรู้ด้านวิชาการควบคู่กับการทำโครงการที่เน้นการปฏิบัติจริง รวมถึงการเยี่ยมชมสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ และการเรียนแบบโมดูลที่มีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและอุตสาหกรรมและภาคเอกชน เพื่อปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและการเปิดหลักสูตรใหม่เพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม

- หลักสูตรปริญญาตรี

1. หลักสูตรปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ

มหาวิทยาลัย Nanyang Technological University เป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวในประเทศสิงคโปร์ที่เปิดหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวโดยตรง เพราะมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่นิยมเปิดหลักสูตรด้านการบริหารธุรกิจ หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและบริการนั้น เป็นหลักสูตรความร่วมมือระหว่างคณะบริหารธุรกิจ (Nanyang Business School) ของ Nanyang Technological University และมหาวิทยาลัย Cornell-Nanyang Institute วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพพัฒนาเป็นผู้บริหารระดับกลาง

หลักสูตรให้ความสำคัญต่อเนื้อหาด้านบริหารธุรกิจเป็นหลัก และเสริมความรู้ด้านการท่องเที่ยว ผ่านกลุ่มวิชาเฉพาะและการฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงการให้นักศึกษามีความรู้รอบด้านเพื่อผ่านหมวดวิชา Broadening โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย 2 หมวดวิชาหลัก

นอกจากนี้ หลักสูตร ได้ให้ความสำคัญต่อรายวิชาด้านบริหารธุรกิจที่เน้นพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ทักษะอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเป็นผู้บริหารในอนาคต เนื้อหาอื่นๆ ที่ระบุในหลักสูตร ประกอบด้วย การรักษาส่งแวดล้อม ทักษะการสื่อสาร และรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว ทำให้บัณฑิตมีความรู้รอบด้าน นอกจากนี้ การฝึกปฏิบัติงานเป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตร เช่นกัน เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หลักสูตรเน้นบูรณาการความต้องการของภาคธุรกิจ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของเอกชน

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนร่วมกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักศึกษา และริเริ่มโครงการ Global Immersion Programme เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาในประเทศจีนหรือสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 6 เดือน โดยรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบางส่วน ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่สนใจและฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้ในช่วงเวลาเดียวกัน

2. หลักสูตรปริญญาตรีที่จัดสอนโดยมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่เปิดวิทยาเขตในประเทศสิงคโปร์ หรือผ่านความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศ

ดังกล่าวไว้ข้างต้น มหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียงในส่วนของศาสตร์แขนงการจัดการ การท่องเที่ยวและการโรงแรมได้เข้ามาเปิดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนในประเทศสิงคโปร์เป็นจำนวนมากซึ่งบางแห่งได้เลือกเปิดวิทยาเขตย่อยในประเทศสิงคโปร์ อาทิ University of Nevada Las Vegas หรือจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถาบันการศึกษาภายในประเทศ เช่น คณะการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการของ Management Development of Institute of Singapore ซึ่งหลักสูตรที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี-ปริญญาเอก ด้านการจัดการบริการและการท่องเที่ยวเป็นหลัก

การจัดการเรียนการสอนและโครงสร้างหลักสูตรดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับวิทยาเขตหลักในประเทศนั้นๆ อาทิ ในหลักสูตรปริญญาตรีของ University of Nevada Las Vegas เน้นการสอนเป็นแบบ Credits และจำนวนรายวิชาและหน่วยกิตจะมีจำนวนสูง (128 หน่วยกิต) เช่นเดียวกับหลักสูตรปริญญาตรีที่สอนในมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่หลักสูตรที่จัดสอนร่วมใน Management Development of Institute of Singapore และมหาวิทยาลัย Wales จัดการเรียนการสอนระบบโมดูล ดังนั้น ผู้เรียนมีความจำเป็นต้องเลือกระบบการศึกษาของประเทศที่ตนต้องการก่อนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ

โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาบริหารธุรกิจ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาชีพซึ่งจะเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการบริการ รายวิชาเลือกเสรี และหลักสูตรระยะสั้นให้นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานประมาณ 1000 ชั่วโมง (University of Nevada Las Vegas, 2010)

หลักสูตรที่จัดสอน โดยมหาวิทยาลัยต่างประเทศมีจุดเด่นหลายประการ อาทิ คุณวุฒิได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ เพราะมหาวิทยาลัยดังกล่าวเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก นอกจากนี้นักศึกษามีโอกาสได้เรียนรู้จากอาจารย์ที่มีชื่อเสียง รวมทั้งได้มีโอกาสเปิดโลกทัศน์ เข้าใจบริบทและศึกษาจากกรณีศึกษาจากหลากหลายวัฒนธรรม รูปแบบการสอนก็มีความหลากหลายและยืดหยุ่น ซึ่งรวมถึงการสอนระบบปกติ ระบบทางไกล ระบบนอกเวลาเรียน (เสาร์-อาทิตย์) เรียนตอนเย็น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด (Management Development of Institute of Singapore, 2010)

1.2 ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย

ลักษณะของหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมในแต่ละระดับชั้นการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสามารถตอบสนองผู้เรียนที่มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังผลจากการสนทนากลุ่มต่อไปนี้

“I'd say that diploma level and MT certificate level, there is small practical, hand-on based so, I'd say that there are a lot more people who go in to works in hospitality field but I see the undergraduate level or graduate level even tends to take more general disciplines for example marketing. They want expand horizon to the variety of other businesses. On that level will not be so hospitality driven”

นอกจากนี้ ปัจจุบันหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมในประเทศสิงคโปร์ได้รับความนิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น ทำให้มีจำนวนหลักสูตรที่เพิ่มมากขึ้นทั้งที่จัดการเรียนการสอนโดยสถาบันการศึกษาของรัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากข้อมูลทุติยภูมิ ดังประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มต่อไปนี้

“... is so convenient for students going to bachelor program when compared to the year before where in Singapore there was pretty much none.....and we have other programs coming into Singapore. I think that mix of courses now make more attractive for students to finish the diploma or pursue the bachelor's degree program”.

ปัจจัยบวกหลายประการที่ส่งเสริมให้หลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมในประเทศสิงคโปร์ได้รับความนิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การตอบรับที่ดีมากยิ่งขึ้นจากนักศึกษาและผู้ปกครอง ดังปรากฏจากผลการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“Tourism program in Singapore is very well received by our students, to attract the best students in Singapore to do the tourism courses”.

“In the last 4-5 years, we have family supporting the children going to the hospitality and tourism. Also, we have more schools offering the courses in compared to 2 schools in the past”.

ผลการสนทนามีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการทบทวนข้อมูลทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่านโยบายของรัฐที่สนับสนุนการเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม เป็นปัจจัยบวกที่สำคัญที่ส่งผลทำให้หลักสูตรฯ ได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น เพราะในปัจจุบันรัฐได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่ผู้ที่มีความสนใจ โดยรัฐกำหนดหัวข้อของการอบรมและดำเนินการประสานงานกับสถาบันการศึกษาในการจัดอบรมดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่สนใจจะพัฒนาตนเอง แต่ไม่สามารถเข้าศึกษาในหลักสูตรระยะยาวได้ ดังแสดงจากบทสนทนาดังต่อไปนี้

“You are seeing a lot of government support for a lot of this program through some of the diploma program..... the course offers for 8-month period ..... to really kind cover of the basis for everyone. It does not make sense for some people to take to the 4-year of their life and study in the Bachelor's degree when diploma is really sufficient for the individual in need”.

2. จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร

ผลการศึกษาข้อมูลทฤษฎีและการสนทนากลุ่มย่อย ชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตรการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศสิงคโปร์หลายประการ ซึ่งสามารถสรุปดังต่อไปนี้

จุดแข็ง

นโยบาย World Class University ของภาครัฐเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมในประเทศสิงคโปร์มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะในปัจจุบันพบว่ามหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงระดับโลกได้เข้ามาเปิดหลักสูตรฯ ในประเทศสิงคโปร์ อาทิ James Cook University Singapore, University of Nevada Las Vegas เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“We talk about the bachelors who graduate to travel to learn to France in order to get the education but right now you can come in and we have other programs coming into Singapore. I think that mix of courses now make more attractive for students to finish the diploma or pursue the bachelor's degree program.”

สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชน เพื่อปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและการเปิดหลักสูตรใหม่เพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม ดังผลสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“We talk to the industry and we say what can we do to best prepare our students and consistently they come back give them a good balance of classroom and practical more than experience.”

ผลดีที่ได้จากการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Amant (2003) ที่พบว่าการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้เรียน สถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ส่งผลดีหลายประการ โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา

หลักสูตรได้ระบุงการฝึกปฏิบัติเป็นหัวใจหลักของหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกฝึกปฏิบัติงานได้ในสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ โดยการฝึกปฏิบัติงานมีระยะเวลา 2 เดือน – 6 เดือนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาได้กำหนดจำนวนนักศึกษาที่ต้องฝึกปฏิบัติงานในต่างประเทศอย่างน้อย 10-15 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด เพราะเชื่อมั่นว่าหากนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในต่างประเทศจะเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าและเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการแข่งขันในเวทีนานาชาติได้ ดังปรากฏจากผลการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

“It is compulsory that 10% of the students have to engage in overseas trip or internship”.

“It is what we doing both academic wise in term of theories, modules, and the same time, it is overseas internship..... we have key structure, variety of experiences, different dimensions, not just only good at studying but relating with people”.

นอกจากนี้ นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนร่วมกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของนักศึกษา เช่น Nanyang Technological University ได้ริเริ่มโครงการ Global Immersion Programme เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาในประเทศจีนหรือสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 6 เดือน โดยรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบางส่วนและสามารถโอนหน่วยกิตเพื่อเรียนในระดับมหาวิทยาลัยทั้งสถาบันภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาเฉพาะทางต่างประเทศ ดังประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มต่อไปนี้

“We offer the organized program. Need a community trip, educational trip. It's up to them, what they want to do it? What they are offered? .....as well do the same thing, now we have marketing and we have a targeting of at least 15% will go on at least one overseas trip.”

การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนในห้องเรียนมาใช้ในการทำงานจริงสอดคล้องกับ Dowell, Crampton และ Parkin (2001) ที่พบว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง เช่น การฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงนั้น

ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ซาบซึ้งกับความแตกต่างของวัฒนธรรม เข้าใจการทำงานมากยิ่งขึ้น และทำให้การเรียนรู้ให้หัวข้อที่เกี่ยวข้องน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 หลังจากเป็นเอกราชจากสหราชอาณาจักร ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการที่ใช้ในการสื่อสาร (Dixon, 2005) รวมทั้งภาษาจีน ภาษามลายู ภาษาทามิล ซึ่งทำให้นักศึกษาชาวสิงคโปร์มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษดีกว่านักศึกษาจากประเทศอื่นๆ ในแถบภูมิภาคเอเชียซึ่งสอดคล้องกับคำบอกกล่าวของผู้ให้ข้อมูลกล่าวดังนี้

“Here in Singapore we have bilingual system, and I think there is one another country in ASEAN that has bilingual system, i.e. Philippines but a lot of ASEAN countries are not doing that.... So if they improve their English, that one definitely pushes a lot of people to move around.”

จุดอ่อน

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทฤษฎีสะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนหลักของหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมนั้น เกี่ยวข้องกับการบูรณาการความรู้ด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในหลักสูตรฯ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่ในหลักสูตรฯ เน้นพัฒนาทักษะ ความรู้การบริหารจัดการภาคธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากการศึกษาข้อมูลทฤษฎี รายวิชาที่ระบุในหลักสูตรฯ ที่ปรากฏในเว็บไซต์ของแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่าสถาบันของรัฐและเอกชนทั้งหมด 11 แห่ง (สถาบันของรัฐ 4 แห่ง และสถาบันของเอกชน 7 แห่ง) ที่จัดให้มีการเรียนการสอนรายวิชาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมรวมทั้งหมด 18 รายวิชา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หัวข้อที่ได้รับการระบุในคำอธิบายรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมทั้งหมด 18 รายวิชา ด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Nvivo โดยที่ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดของ Nelson (1998) ที่ระบุว่า การวิเคราะห์เนื้อหาของรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนั้นควรครอบคลุมในประเด็นต่างๆ อาทิ Communicative Competence, Intercultural Basics, Theory and Model of Culture, Intercultural Effectiveness, Intercultural Communication with Specific Culture Groups, Cultural Adjustments and Gender Issues

ดังแสดงในตารางที่ 4 จากการศึกษาเนื้อหาของรายวิชาดังกล่าว พบว่ารายวิชาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เช่น ความสามารถและทักษะในการสื่อสาร เช่น ทักษะการพูด เขียน ฟัง การเขียนจดหมายธุรกิจ เป็นต้น หัวข้อที่ได้รับการระบุในคำอธิบายรายวิชาเป็นอันดับสอง คือความรู้พื้นฐานของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและคุณภาพของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เป็นที่น่าสังเกต ประเด็นที่

เกี่ยวข้องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียได้รับการระบุในคำอธิบายรายวิชาเช่นกัน ซึ่งรายวิชาดังกล่าว มีจำนวน 1 รายวิชา (Seminar in Management and Organisation: Culture Management in Asia) ที่จัดสอนในหลักสูตรปริญญาตรีการจัดการและองค์การ (Management and Organisation) ของ National University of Singapore แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าไม่มีรายวิชาใดที่เน้นบริบทวัฒนธรรมอาเซียน

ตารางที่ 4 ประเด็นและหัวข้อที่ระบุในคำอธิบายรายวิชา

หัวข้อ	จำนวนครั้งที่ระบุในคำอธิบายรายวิชา
ทักษะและความสามารถในการสื่อสาร Communicative Competence	13
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความหลากหลายด้านวัฒนธรรม Intercultural Basics	7
ทฤษฎีด้านวัฒนธรรม Theory and Model of Culture	4
การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ Intercultural Effectiveness	3
การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (เฉพาะกลุ่มวัฒนธรรม) Intercultural Communication with Specific Culture Groups	2
การปรับตัวด้านวัฒนธรรม Cultural Adjustments	2
ประเด็นต่างๆ ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างเพศ Gender Issues	1

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่เน้นบริบทภูมิภาคอาเซียนไม่ได้รับความสำคัญ อาจเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ซึ่งสถาบันการศึกษาดังกล่าว อาจให้ความสำคัญกับหัวข้อทั่วไปที่สามารถใช้ได้ ในสถานการณ์ทั่วไป หรืออาจเป็นเพราะสถาบันการศึกษาดังกล่าวไม่คุ้นเคยวัฒนธรรมของภูมิภาคอาเซียนเพียงพอที่จะสามารถถ่ายทอดในรายวิชาได้ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม มิได้เน้นที่ภูมิภาคอาเซียน แต่ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย แสดงให้เห็นว่า

สถาบันการศึกษายังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของบริบทภูมิภาคอาเซียน และรายวิชาส่วนใหญ่เน้นพัฒนาทักษะ ความรู้การบริหารจัดการภาคธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศขนาดเล็กที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาครัฐและภาคการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ด้าน รวมถึงทักษะการใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาให้ประชาชนมีความพร้อมสู่การเป็นประชากรโลก (Global Citizen)

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์สถานการณ์หลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวของประเทศสิงคโปร์ พบว่าหลักสูตรฯ ได้รับความนิยมน้อยกว่าหลาย เพราะประเทศให้ความสำคัญกับธุรกิจบริการในการสร้างรายได้แก่ประเทศ ในอนาคต ประเทศสิงคโปร์ อาจต้องเผชิญการไหลเข้าของแรงงานต่างชาติ แต่เนื่องด้วยจำนวนตำแหน่งงานที่มีค่อนข้างสูง ทำให้ไม่เกิดปัญหาการแข่งขันระหว่างคนในท้องถิ่นและแรงงานต่างชาติมากนัก แต่อย่างไรก็ตาม ภาครัฐและภาคการศึกษาควรเร่งให้ความรู้แก่ประชาชน โดยเฉพาะเรื่องการให้สิทธิเสรีภาพการทำงานที่เท่าเทียมกัน และให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อกันและความเข้าใจอันดีต่อกัน

นอกจากนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาต่อการเปิดเสรีทางการค้าและและการเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือในกลุ่มประเทศสมาชิก ภาคการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการบูรณาการและสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ผ่านกระบวนการต่างๆ อาทิ

- เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียนในหลักสูตรฯ
- กระตุ้นให้เกิดการร่วมมือในทุกภาค ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา เช่น โครงการฝึกปฏิบัติงานที่มีผลตอบแทนที่น่าดึงดูดใจในภูมิภาคอาเซียน
- ใช้เครือข่ายทางสังคม (Social Network) สนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม เช่น การจัดทำ web blog เพื่อให้นักศึกษาใช้เป็นเวทีในการอภิปรายและเรียนรู้วัฒนธรรมข้ามชาติ
- สนับสนุนการทัศนศึกษาในภูมิภาคอาเซียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2553). การประชุมเพื่อทบทวนการจัดทำหลักสูตรท่องเที่ยวอาเซียน

(ASEAN Common Tourism Curriculum). วันที่สืบค้น 10 มีนาคม 2554, จากเว็บไซต์

<http://www.tourism.go.th/2010/th/highlight/view.php?ItemID=868>.

- ประชาชาติธุรกิจ (2553). *ความเข้มข้นทางวัฒนธรรม จุดแข็งไทย รับมือ ...AEC*. วันที่สืบค้น 20 มิถุนายน 2553, จากเว็บไซต์ http://www.prachachat.net/view_news.php?newsid=02biz04180253&sectionid=0214&day=2010-02-18.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2554). *TDRI แนะนำโรคแม่ปวิชาชีพท่องเที่ยวที่เปิดเสรีแรงงานอาเซียน*, หนังสือพิมพ์ ประชาไท, วันที่สืบค้น 11 สิงหาคม 2555, จากเว็บไซต์ <http://prachatai.com/journal/2011/07/36085>.
- สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2546). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ ฯ: บั๊กพอยท์.
- Amant, K. S. (2003). Expanding internships to enhance academic-industry relations: A perspective in stakeholder education. *Journal of Technical Writing and Communication*, 33, 231-241.
- ASEANNEWS (2010). *Economy of Singapore*. Retrieved November 15, 2010 from <http://www.aseannewsnetwork.com/singapore/>.
- Briguglio, C. (2006). Empowering students by developing their intercultural communication competence: a two-way process. In *Educate, advocate, empower*, edited by ISANA, The Gap, Queensland: ISANA International Education Association Inc.
- Dixon, L.Q. (2005). The Bilingual Education Policy in Singapore: Implications for Second Language Acquisition. *Proceedings of the 4th International Symposium on Bilingual*, Cohen, J., Kara T., Rolstad, K. and MacSwan, J. (eds).
- Dowell, A., Crampton, P. and Parkin, C. (2002). The first sunrise: an experience of cultural immersion and community health needs assessment by undergraduate medical students in New Zealand. *Medical Education*, 35, 242-249.
- Ministry of Education, Singapore (2010). *Education Systems*. Retrieved July 20, 2010 from <http://www.moe.gov.sg>.
- Nelson, G. L. (1998). Intercultural Communication and related courses taught in TESOL Masters' degree program. *International Journal of Intercultural Relations*, 1, 17-33.
- Ngee Ann Polytechnic (2010, April). *Courses*. Retrieved from <http://www.np.edu.sg/ba/courses/bs/Pages/bs.aspx>, accessed on 10 April 2010.
- Olds, K. (2007). Global Assemblage: Singapore, Foreign Universities, and the Construction of a 'Global Education Hub'. *World Development*, 35, 6, 959-975.